

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2008 küresel ekonomik krizi ve otoriter popülist siyasetlerin yükselmesi ile dönüşen küresel siyasette yeni değişimlerin kapıda olduğu bir dönemdeyiz. Küresel siyasetteki değişimler ve bu değişimlerin Türkiye'ye etkilerinin araştırılması, ortak akılla politika üretecek şekilde yol haritasının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılması için gereğinin yapılmasını arz ederiz.

Meral Daniş BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Kapitalizmin finans kapital evresinin küresel ekonomik krizi tetiklediği yıl, 2008 yılı idi. ABD'de başlayan ekonomik kriz hızla dünyaya yayıldı. Ekonomik krizin etkisi, otoriter popülist liderlerin yayılması ile birlikte siyasi krizlerle birleşti. Bu süreçte, neoliberal politikaların sürdürülemeyeceği her geçen gün daha fazla ortaya çıkarken gençlerin başını çektiği hak ve geçim temalı toplumsal itirazlar Irak'tan Güney Amerika'ya geniş bir coğrafyaya yayıldı. Çin'de ortaya çıkan Covid-19 pandemisinin hızla yayılması ile sistem tıkanma eşiğini aştı.

Söz konusu sistemin tıkanmasını aşmak üzere çeşitli arayışlar başladı. Kapitalizmin başka bir formda sürdürülmesini esas alan bazı arayışlar "The Great Reset" (Büyük Yeniden Başlatma), "Yeni Yeşil Düzen", "Temel Yurttaşlık Geliri" gibi tartışmaları gündeme taşıdı. Bu arayışlar açısından 2021 yılının Haziran ayı önemli bir momente işaret etmekteydi.

10 Haziran 2021'de ABD Başkanı Joe Biden ile İngiltere Başbakanı Boris Johnson aradan tam 80 yıl geçtikten sonra Atlantik Paktı'nı güncelleyerek Yeni Atlantik Paktı'nı imzaladı. Daha sonra bu anlaşmayı G-7 ve NATO ülkelerine bildirdiler. Yeni Atlantik Paktı küresel siyasetteki değişim arayışlarına işaret ediyordu.

Sekiz maddeden oluşan bu yeni pakt, demokratik ve şeffaf toplum taahhüdünden kurumların savunulmasına, uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesinden koruyucu sağlık sistemine kadar birçok konuda söz söyleyerek hem kapitalizmin devamına hem otoriter popülist liderlere meydan okumaya hem de geleceğin şifrelerine işaret ediyordu.

Yeni Atlantik Paktı'nın imzalanmasından hemen sonra 47'ncisi düzenlenen G7 Zirvesi, Cornwall'da 11-13 Haziran'da gerçekleşti. Bu zirveden hemen sonra NATO zirvesi 14 Haziran'da gerçekleşti. G7'nin ana kadrosu dışında dört katılımcı daha vardı: Avustralya Başbakanı, Güney Kore Cumhurbaşkanı, Güney Afrika Cumhurbaşkanı ve Hindistan Başbakanı. Bu buluşmaya atfen Financial Times futboldaki ilk 11 kavramını kast ederek 'Demokrasi 11' kavramını kullandı.

Yeni düzen kurma arayışlarında, küresel rakip ilan edilen Çin'e karşı her alanda harekete geçilmektedir. ABD'nin başını çektiği "Daha İyi Bir Dünyayı Yeniden İnşa Et" denen B3W hamlesi Çin'in karşısına iklim, dijital teknoloji, sağlık, eğitim, cinsiyet eşitliği gibi konuları da içerecek şekilde ülkelere altyapı desteği sunmakta, bunu 'Çin'in kredilerine karşı demokratik bir alternatif' olarak lanse etmektedir.

Kapitalizmin yaşadığı tıkanma, siyasi mimaride yörüngenin bulunamaması, toplumsal itirazlar ve rıza üretme kapasitesinin yitimi başta olmak üzere birçok açıdan yeni bir düzenin kurulma arayışının olduğu bu dönemden sadece Türkiye değil, dünyadaki tüm devletler ve halklar etkilenecektir.

Söz konusu dönemde, Türkiye halklarının geleceğini demokrasi, adalet ve özgürlük ekseninde kurmak, Türkiye halklarını ve çıkarlarını güç dengeleri arasında ayrıntı haline getirmemek için akliselimin devreye girmesi gereklidir. Bu kapsamda, iktidarın içeriği tahkim etmek üzere küresel siyaseti yanıltıcı yorumlarla Türkiye kamuoyuna takdim etme taktiğinden vazgeçmesi öncelikli gerekliliktir.

Türkiye halkları başta olmak üzere bölgede ve dünyada ezilen halkların ve kimliklerin yanında tavır alarak küresel siyasette değişikliklerin okunabilmesi hem Türkiye'nin hem de bölgenin geleceği açısından büyük önem arz edecektir.

Küresel siyasetteki değişimleri iç siyasete doğru bükürken "dış güçler", "karanlık oyunlar" halisünasyonu yaratma kolaycılığına düşmemek iktidar açısından tarihi sorumluluktur. Öte yandan TBMM için tarihi sorumluluk bu süreci kapsamlı şekilde tartışarak ortak akılla politikalar üretmektir.

Bu bağlamda, küresel siyasette gerçekleşen değişimler ve bu değişimlerin Türkiye'ye etkilerinin araştırılması ile ortak akılla politika üretecek şekilde yol haritasının belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.